

Preek
gehouden te ... op 5 juli 2008
door ds. G.J. van Aalst

Met elkaar willen we overdenken een gedeelte van Psalm 130. We lezen met elkaar het vijfde vers:

Ik verwacht de HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.

We schrijven onder het woord van onze overdenking:

De verwachting van een pelgrim:

1. De biddende pelgrim
2. Zijn uitzien
3. Zijn grond

1. De biddende pelgrim

Een lied Hamaälôth, daar begint deze Psalm mee. Dat is geen Nederlands, maar het is Hebreeuws, de oorspronkelijke taal van de Bijbel. Dit woord is onvertaald gelaten. Waarschijnlijk betekent het: een lied om te zingen als ze naar de tempel gaan. Dan komen ze vanuit het dal en gaan ze omhoog waar de tempel is. Dus liederen om te zingen als je de trappen van de tempel opgaat. Dat is het eerste: liederen Hamaälôth. Psalm 120 t/m 134 zijn allemaal liederen Hamaälôth. Liederens voor onderweg, liederens om te zingen als we gaan naar het huis van de Heere.

Uit de diepten. Luther, dat weten jullie misschien wel, hield heel veel van de Psalmen. Luther heeft gezegd: als ik gestorven ben en begraven word, moeten jullie dit lied zingen. Dat is ook gebeurd. Waarom hield Luther zoveel van deze Psalm? Omdat hier heel zijn leven in staat, zegt hij. Omdat er in staat hoe een mens nu genade kan vinden in een weg van recht en gerechtigheid. Hoe een goddeloze en verloren zondaar nu genade kan vinden in Christus Jezus alleen. Deze paar verzen getuigen van de krachtige genade Gods in Christus Jezus.

De drie stukken ellende, verlossing en dankbaarheid staan hierin. De drie stukken van ons troostboek, de Heidelbergse Catechismus. Luister maar: uit de diepten (ellende); maar bij U is vergeving (verlossing); opdat Gij gevreesd wordt (dankbaarheid). Het staat allemaal in deze korte, kleine psalm.

Ik verwacht de HEERE. Wie is die 'ik' in deze Psalm? Zou u uw naam hier mogen invullen? *Ik verwacht de HEERE*. Wie is hij? Dat is onze eerste gedachte. Waar is hij? Wat voelt hij? Wat ziet hij? Hij verkeert in de diepten. Niet één diepte, maar méér diepten. Het staat in het meervoud. Wat voor diepten? Omdat hij een kruis draagt? Omdat hij misschien blind is of doof? Omdat hij geen werk heeft? Nee, er staat twee keer een woord in deze psalm wat aangeeft wat die vele diepten zijn. Namelijk diepten van ongerechtigheid en zonden. Wat niet recht is voor God. Wat is niet recht voor God? Wat ik verkeerd doe. Maar ook mijn gedachten en mijn gevoelens die niet kunnen bestaan in het licht van de heilige, alwetende God, in het licht van de deugden van de allerhoogste God. Elke ongerechtigheid is majesteitsschennis. Is net alsof we God een klap in het gezicht geven. Dat is ongerechtigheid. En nu zijn er zoveel ongerechtigheden in die diepten van ellende.

Ik verwacht. Wie is die bidder? Die weet van diepten, van alleen maar zonde en schuld. En dan nog iets: *Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden (meervoud) gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?* Dan moet U mij wegwerpen van voor Uw heilig aangezicht. Wat betekent dat nu eigenlijk: *Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat*. Betekent het: Heere, wilt U daar niet naar kijken? Nee, dat betekent het niet. Want de Heere ziet het en de Heere kan het niet aanzien. En de Heere zal laten voelen in dit leven en na dit leven, dat Hij de ongerechtigheden niet kan aanzien. De bidder vraagt hier niet: Heere, kijkt U maar niet naar die zonden van mij. Maar het betekent dit: Al die ongerechtigheden

blijven zich op één hoop stapelen, die blijft U maar aanzien, die worden alleen maar méér en méér. Als ze worden opgestapeld voor Uw aangezicht, Heere, dan moet U naar recht mij wegdoen van voor Uw ogen. Heere, dan kan ik niet blijven staan voor U. Ik heb geen bestaan voor U. Er is maar één zaak wat ik verdien, dat is om weggeworpen te worden van voor Uw heilig aangezicht.

Dat is het tweede kenmerk van deze bidder. In de eerste plaats uit de diepten en in de tweede plaats geen bestaan voor God. Heere, wie zal bestaan?

Wat zijn die diepten? In de tijd van de Bijbel werden er putten gegraven. Dat deden ze niet gewoon recht, maar net als een fles: eerst smal en dan wijder. Als daar dan water in was, konden ze er een deksel op doen en dan kwam er geen zand en vuil in. Die waterputten waren dus smal van boven en breder naar beneden. Ze werden ook gebruikt om gevangenen in neer te laten. Denk maar aan Jozef en Jeremia, die werden in zo'n waterput neergelaten. Daar kwam je van jezelf nooit meer uit. Daar moest je uitgehaald worden met een touw, of met kleren die aan elkaar geknoopt werden. Je kon vanuit jezelf niet eruit kruipen. Dat is het derde, die diepten waren gevangenissen waar je in vast zat en waar je van jezelf nooit uitkwam. Daar moest je uitgehaald worden.

Drie dingen dus over die bidder: de diepten van de ongerechtigheden, geen bestaan voor de heilige God en in de derde plaats zichzelf niet kunnen verlossen.

Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE! Heere! hoor naar mijn stem; laat Uw oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen. Smekingen staat in het meervoud. Dat ziet op een aanhoudend gebed, een dringend en smekend gebed. Dus daar in die put is een rechteloze bidder, die maar één ding heeft, alleen maar ongerechtigheden opeengestapeld. Dat is een berg geworden. En die bidder blijft omhoog zien. Roepen betekent dat er afstand is. Roepen wil zeggen dat er nood is.

De biddende pelgrim, dat was onze eerste gedachte.

2. Zijn uitzien

Hij blijft omhoog kijken. Daar in die diepe put ziet hij daarboven de lucht, de blauwe lucht. Meer kan hij niet zien. Hij blijft uitzien. Waarom? Waarom blijft hij kijken? Want onze tweede gedachte is: zijn uitzien. Hij zit daar niet met zijn hoofd naar beneden. In die putten stond vaak nog wat water. Dat was dan modder. En als je probeerde daar één been uit te halen, dan zakte je met je andere been nog dieper erin. Daarom is die bidder maar bezig geweest met één ding: zijn ogen. Er is in zijn hart iets gelegd van: kijk naar de blauwe lucht. Kijk naar die kleine opening van de put. Daarboven is de Heere.

Jehova, de Verbondsgod, de God van het verleden, is Dezelfde als de God van het heden en is Dezelfde als de God van de toekomst. De God van gisteren, is Dezelfde als de God van vandaag en is Dezelfde als de God van morgen. Jehova, de God van de voorgelachten, van Abraham, Izak en Jakob, is Dezelfde als de God van Psalm 130, is Dezelfde als de God van de toekomst. Hij verandert nooit. En Zijn Woord verandert ook nooit en Zijn werk verandert ook nooit. Dus de bekering verandert ook nooit.

Nu richt deze bidder zich met zijn stem, in zijn roepen en in zijn kijken naar boven met het hart. Daarboven is Iemand. Hij weet toch dat er boven die put een oor is. En dan vraagt hij of de Heere Zijn oor wil neigen. Wilt U met Uw oor dichtbij de put komen? Ik kan uit de put niet komen. Ik kan me wel in de put storten. Ik kan wel de ongerechtigheden méér maken, dat wel. Maar ik kan mezelf niet bevrijden. Ik kan niet omhoog komen. Maar mag ik dan roepen, mag ik dan kijken, mag ik dan wachten?

Deze psalm kunnen we in zes woorden samenvatten. Die zes woorden moeten jullie goed onthouden: *uit de diepten*, dat zijn drie woorden. En: *maar bij U*, dat zijn ook drie woorden. Dat is de hele psalm samengevat. *Uit de diepten, maar bij U.*

Het woordje 'maar' is een tegenstelling. 'Maar' is niet iets wat bij de bidder vandaan komt, maar het komt van boven. Het komt bij God vandaan. Het komt uit de eeuwigheid. Het komt uit Gods welbehagen. Het komt uit de eeuwige raad des vredes. Het komt uit verkiezende liefde. Het komt uit de borgstelling van de Zoon. Het komt uit het werk van de Heilige Geest. Het is uit God, door God en tot God. *Maar bij U.*

Waar is deze bidder nu aan het einde van de psalm? Nog steeds in die put. Lees het maar na. Aan het einde van de psalm heeft hij zoveel verwachting en toch nog in de put. Maar hij roept al Gods volk op om met hem te wachten en met hem te hopen en samen met hem uit te zien. *Israël hope op de HEERE; want bij de HEERE is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.* En al zit ik nu nog vast in de banden; en al kan ik mezelf niet verlossen; en al zie ik alleen maar ongerechtigheden die tegen mij getuigen, waar het rechtvaardig oordeel van God op rust:

*Ik blijf den HEER' verwachten,
Mijn ziel wacht ongestoord.
Ik hoop in al mijn klachten
Op Zijn onfeilbaar Woord.
Mijn ziel vol angst en zorgen
Wacht sterker op de HEER',
Dan wachters op de morgen,
De morgen, ach wanneer?*

Het uitzien vergelijkt hij met wachters. Dus zichzelf en andere ongelukkige verloren zondaren vergelijkt hij met wachters. Je moet je een stad van vroeger voorstellen. Die stad had een muur, zodat allerlei dieven en misdadigers zomaar niet binnenin de stad konden komen. 's Avonds als het donker werd ging de poort van de stad dicht, zodat niemand er meer uit of in kon. Op de muren van de stad stonden en liepen wachters, mensen die in het donker moesten waken en kijken of er geen gevaar was, of er geen dieven waren, of er geen vijanden waren die de stad wilden innemen. Dus die wachters moesten wakker blijven, ze mochten niet slapen. Heel de nacht moesten ze kijken en kijken, als het helemaal donker was, overal waar je keek, alleen de maan en de sterren als het helder was. Die wachters moesten urenlang daar lopen of zitten, maar wel wakker blijven en kijken, kijken in de duisternis. Uur na uur.

Dan zit je daar alleen en dan zie je alleen maar de nacht. En dat duurt zolang en je ziet helemaal geen licht. Je kunt nergens heen, je moet op je post blijven en je mag niet slapen. O wee, als je ging slapen, dan zou je omgebracht worden. Dat was een misdaad, want dat was een gevaar voor de hele stad. De burgers in de stad mochten rustig slapen, maar de wachters moesten waken. Die wachters verlangden zo dat het licht werd. Ze verlangden zo dat ze de eerste tekenen zagen van het morgenlicht. Wanneer zal dat eerste licht komen? Wanneer zal de morgen beginnen? Wanneer zal er een einde komen aan de nacht? De nacht is zo donker, de nacht duurt zolang. In de nacht kun je alleen maar in de duisternis kijken en verder helemaal niets.

De bidder vergelijkt zichzelf in het uitzien naar boven, vanuit de put, met wachters die uitzien naar de morgen. Dat zegt hij twee keer. Dat wil zeggen: het duurt zolang. En hij zegt erbij: méér dan de wachters op de morgen. Als je je die wachters voorstelt die verlangen naar het licht, dan is het nog méér, nog sterker. Eigenlijk is dat nog maar een klein beetje ermee te vergelijken. Sterker nog dan de wachters op de morgen. En dan nog een keer, hij zegt het twee keer: de wachters op de morgen. Daar eindigt het gebed mee.

Op dat moment als hij spreekt over de wachters op de morgen, de wachters op de morgen, dan ineens roept hij het uit: "Israël, al het volk van God hope, verwacht met mij de Heere, want ik weet het zeker: bij de Heere is niet het kwaad, maar bij de Heere is goedertierenheid." Hij verdenkt de Heere niet, maar hij hoopt en hij verwacht. Bij Hem is veel, niet een klein beetje, niet soms, maar bij Hem is veel verlossing. Hij verlost keer op keer. Hij verlost in het verleden, Hij verlost in het heden en Hij verlost in de toekomst. Dat ligt in Zijn Naam en zoals Zijn Naam is, is Hij ook en zo werkt Hij ook. Hij is de waarachtige God, Die niet liegen kan.

Dat was onze tweede gedachte: zijn uitzien. Dan nu onze derde gedachte:

3. Zijn grond

Waarop is die hoop nu gegrond? Want je kunt wel zeggen: ik hoop het, ik denk het. Maar is daar grond voor gemaakt in je leven? Dat staat ook in vers 5: *Ik hoop op Zijn Woord.* Wat is dat? Als ik iets

denk, kan ik dat met mijn stem uitdrukken en zeggen. Als ik een woord gebruik, bijvoorbeeld: Abraham, dan denk ik daaraan en kan ik het zeggen. Dus een woord is uitdrukking van je gedachten. Nu heeft God Zijn eeuwige gedachten uitgedrukt in Zijn Woord. Denk je daaraan als je de Bijbel leest? Dat zijn woorden van God. Dat zijn woorden die uitdrukken wat God gedacht heeft. Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God.

Geliefde dove vrienden en vriendinnen, dat geldt ook voor jullie. De Heere bindt jullie ook aan Zijn Woord, ook met je handicap. Daarom moet jij aan dat Woord verbonden zijn, in de dovensdienst en daarbuiten. Er is maar één middel wat God gebruikt om je te bekeren en dat is het Woord.

Deze bidder heeft grond in het Woord. De Heere heeft gesproken en hij heeft houvast mogen krijgen aan dat Woord. Zal ik een voorbeeld noemen? Psalm 34: *Deze ellendige riep en de HEERE hoorde en verlostte hem uit al zijn benauwdheden*. Dat staat in het Woord. En als de Heilige Geest levend maakt legt Hij het Woord in het hart. Deze ellendige, die alleen maar zonde heeft, alleen maar schuld heeft, alleen maar ongerechtigheid heeft, verder niks. In dat ene woordje: ellendige, ligt de walging en afkeuring van zichzelf. Maar ook de belijdenis: ik wil helemaal niets voor Uw aangezicht bedekken of verbergen. Als er nu staat: *deze ellendige riep*, dan gaat het niet meer om die of die, maar dan mogen ze daarin hun eigen naam invullen. *Deze ellendige riep en de HEERE hoorde en verlostte hem uit al zijn benauwdheden*. Heere, het staat toch in Uw Woord? U hebt het toch Zelf gesproken?

Een ander voorbeeld als het gaat over de onmogelijkheid van zalig worden. De discipelen vragen: wie kan dan zalig worden? Dan zegt de Heere Jezus: wat nu onmogelijk is bij de mensen, dat is mogelijk bij God. Dat is weer zo'n woord van God. Onmogelijk? Ja. Geen bestaan? Ja. Alleen maar diepten? Ja. En toch... U hebt gezegd: wat onmogelijk is bij de mensen is mogelijk bij U. Daarom blijft hij uitzien en daarom blijft hij wachten en verwachten. *Ik hoop op Zijn Woord*.

Dat Woord heeft nog een betekenis. De eerste betekenis is: de uitdrukking van de gedachten van God, die neergeschreven zijn en nu verkondigd worden en die de Heilige Geest in het hart gaat leggen. De tweede betekenis van het Woord is zoals het staat in Johannes 1: 1: *Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid*.

Wie is het Woord? *In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God*. Wie is dan het Woord? Misschien ben je in je gedachten al verder: de tweede betekenis voor het Woord is een andere Naam voor de Heere Jezus Christus, een andere Naam voor de Middelaar. Dat is de verwachting van deze pelgrim op reis, die nog niet in het huis van God is aangekomen en de gunst van de Heere nog niet ervaren heeft. Zijn verwachting is gegrond op dat wat de Heere gesproken heeft, op wat de Heilige Geest in het hart gelegd heeft, maar het is ook gegrond op het Woord dat vlees geworden is.

Dus hij bidt eigenlijk: Zou U Uw oor willen neigen om Jezus' wil alleen? Zou U mijn stem willen horen, alleen om Jezus' wil? Zou U mij willen verlossen uit de diepten, alleen om Jezus' wil? Ik heb geen verdiensten, maar Hij wel. Ik heb geen rechten, maar Hij wel. Ik heb geen gerechtigheden, maar Hij wel. En Uw gerechtigheid is toch niet alleen vergeldend, maar ook vergevend? Hij is toch het Woord dat vlees geworden is?

Hij is niet boven de put blijven staan en gaan roepen: probeer er nu eens uit te komen. Nee, dat vleesgeworden Woord is Zelf in die diepten van de put van rampzalige ongerechtigheden afgedaald, tot in de diepten waarin dat volk zichzelf gestort heeft. Hij is afgedaald zó diep als dat zij gezonken zijn in de modder van de ongerechtigheden en de eigen gerechtigheden. Hij heeft ze daar vastgegrepen met Zijn middelaarshanden, om ze nooit meer los te laten. Hij zal ze in de trappen van Zijn vernedering vastgrijpen, om ze in de trappen van Zijn verhoging nooit meer los te laten.

Dat is het punt waar deze bidder op mag rusten in zijn verwachting. Niet alleen in zijn uitzien van wat de Geest in zijn hart legde, van het geschreven en gepredikte Woord, maar dat dezelfde Geest van het geschreven en gepredikte Woord, ook dezelfde Geest is van Christus, Die overtuigt van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. En Die in alle waarheid leidt, als het gaat om de diepten waar geen bodem in is, in het wegzinken onder Gods gramschap. Maar tegelijkertijd de Geest die Christus verheerlijkt en brengt op de vastheid van het vleesgeworden Woord, in de afdaling in de diepten: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Opdat wij nimmermeer van God verlaten zouden

worden, maar tot God genomen worden om Jezus' wil. Dat is zelfs in de modderpoel, zinken en zakken op wat God spreekt en Wie Jezus Christus betoont in de diepten te zijn.

Ik hoop op Zijn Woord. Meer dan de wachters op de morgen. De nacht duurt wel lang. En de duisternis is zo ondoordringbaar. Maar ik zal toch blijven wachten. Dat dan de put niet worde toegedaan. Daar kan ik zo bang voor zijn. Maar ik blijf toch uitzien. Uitzien naar het hart wat klopt van ontferming, in de neder lating van het Woord wat vleesgeworden is.

Hoe kom je nu uit die put? Als het vleesgeworden Woord je vastgrijpt om je nooit meer los te laten. Dus wat moeten we anders doen dan onze hulpeloze handen slaan om Zijn hals? Dan kom je eruit! Dat geeft de bidder zoveel moed, ook voor al het volk van God. Dat doet in de put, nog steeds, hoop hebben. Niet ik alleen, maar dat ze allemaal hoop hebben op de Heere. Weer die naam: Jehova. Want bij de Heere is – niet alleen zal zijn, niet alleen in het verleden -, maar is goedertierenheid en veel verlossing.

Verwachten. Als we de 'w' weglaten, dan blijft er over: verachten. Er zijn maar twee soorten mensen: mensen die mogen verwachten, of mensen die alleen maar verachten. Eén letter eraf. Ben jij nu iemand die verwacht of die veracht? Als je mag verwachten, dan is er hoop. En als je veracht, is dat de dood, nu al. Verwachten is het leven. Verachten is de dood. Daarom: zo gij Zijn stem dan heden hoort. Wat zegt die stem dan? Dat *doden zullen horen de stem van de Zoon van God en die ze gehoord hebben, die zullen leven. Wat onmogelijk is bij de mensen, dat is mogelijk bij God.* Dat staat in het Woord en dat spreekt het vleesgeworden Woord.

Kinderen van de Heere, *mijn ziel* (het zit heel diep) *verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.* Blijf maar uitzien naar dat kleine blauwe plekje boven de opening, want daar klopt het liefdehart van Eén die hoort en verhoort, om Jezus' wil.

Amen.